

Wij zijn erg blij dat wij mee hebben mogen lezen met dit wetsvoorstel. Op veel punten gaan jongeren uit de gesloten jeugdzorg hiermee vooruit. Echter, zijn er een aantal dingen waar we ons zorgen over maken. Dat de rechtsbescherming van jongeren uit de gesloten jeugdzorg gelijk getrokken wordt met justitieel is fijn, omdat jongeren uit de gesloten jeugdzorg achter liepen. Het lijkt ons niet realistisch om jongeren met een strafrechtelijk proces in dezelfde instelling te plaatsen als jongeren die civiel geplaagd worden. In onze ogen is dit gevaarlijk, in het bijzonder voor kwetsbare jongeren die sneller prooi kunnen worden voor jongeren met kwade intenties. Mocht er toch gekozen worden voor een samenplaatsing van jongeren met een civielrechtelijke titel en strafrechtelijke titel, dient dit extra zorgvuldig gedaan te worden, waarbij er oog moet zijn voor de kwetsbare jongeren en zal een onafhankelijk partij toezicht moeten houden op de zorgvuldigheid. Er staat dat een hoog beveiligd gesloten regime in principe is voor kinderen die strafrechtelijk geplaagd worden. De kanttekening die wij willen maken is dat het niet acceptabel zou zijn als kinderen met een civiele plaatsing hier zouden belanden. Deze maatregelen zijn hoe dan ook buiten proporties voor deze doelgroep en de wet moet daar duidelijk in zijn. Ook zien wij graag in Hoofdstuk drie een artikel toegevoegd over 'het recht op behandeling' omdat jongeren nu niet altijd de hulp krijgen die zij nodig hebben in een instelling.

Op 18 augustus zijn 10 ervaringsdeskundigen met ervaringen in JeugdzorgPlus en Justitiële Inrichtingen bij elkaar gekomen om te bespreken welke punten zij van belang vinden als het gaat om het verbeteren van de rechtspositie van jongeren in de gesloten jeugdzorg. Wij hebben ons daarbij gericht op de volgende onderwerpen:

1. Inspraak in je eigen plan;
2. Vrijheidsbeperkingen;
3. Klachtencommissie en vertrouwenspersoon.

De ervaringsdeskundigen van Young In Prison (YIP), Team ED 16+, NJR Hoofdzaken en ExpEx hebben samen onderstaande adviezen opgesteld op deze drie punten. Vervolgens leest u per artikel ons advies.

Inspraak in eigen plan

1. De jongere maakt een plan met één of meerdere vertrouwde personen (bijvoorbeeld iemand die hem/haar goed kent of een JIM/Ervaringsdeskundige), niet met 5 onbekende hulpverleners zoals een gedragswetenschapper of een onbekende groepsleiders.
2. Rolmodellen en/of ervaringsdeskundigen kunnen de jongeren inspireren en helpen om te bedenken wat zij in de toekomst graag willen gaan doen. Zij kunnen dat doen door te laten zien wat zij nu doen en hun verhaal te delen.
3. Jongeren moeten duidelijkheid en een perspectief krijgen. En het gevoel dat zij zelf de regie hebben over hun eigen leven.
4. In het plan staat ook hoe jongeren kunnen worden voorbereid op hun zelfstandigheid en het leven in de maatschappij (re-integratie). Er wordt bij het begin al gekeken naar vaardigheden zoals omgaan met geld, vervolgt raject hulpverlening, huis etc.
5. Er moeten ook positieve punten in het plan staan, dingen die nu al goed gaan om een eerlijk proces in de ontwikkeling van de jongeren te laten zien.
6. Ideeën van jongeren zelf moeten gemotiveerd afgewezen worden als de voogd of gedragswetenschapper ze niet in het plan wil opnemen.
7. Hulpverleners, gedragswetenschappers en voogden moeten naast de jongeren staan.
8. Het plan moet niet alleen een papierenplan zijn, het moet ook echt uitgevoerd worden.
9. Er moet toezicht zijn op de uitvoering van het plan door mensen buiten de instelling.

Gedragswetenschappers stellen nu vaak het plan op en beoordelen of je vooruit gaat. Maar zij spreken de jongeren zelf nauwelijks en zien vaak ook niet hoe ze het doen op de groep en op school. Je mag nu je mening geven, maar dat is meer een formaliteit. Zelf je plan maken met een vertrouwenspersoon (Bijv. JIM, vriend(in), familie) en dan met de rest bespreken geeft meer motivatie. Ook de nazorg is heel belangrijk. Nu is het vaak zo dat er weinig geregeld is op de dag dat je weer naar buiten mag. De kans op terugval is daardoor heel groot.

Vrijheidsbeperkingen

1. Ga stapsgewijs werken en maak voor elke jongere een eigen plan. Er is veel verschil tussen 12- en 18 jarigen. Pas daarom je manier van werken aan bij de ontwikkelfase van het kind. Ga in het begin eerst een vertrouwensband opbouwen voordat je het over beperkingen en dergelijke hebt, zodat de jongere je kan leren vertrouwen. Dat is heel belangrijk als je wilt dat de hulp effect heeft.
2. Onder de twaalf zou je een kind helemaal niet gesloten mogen plaatsen en al helemaal niet in de hoog-beveiligde regime. Als dat toch noodzakelijk is gebruik dan geen vrijheidsbeperkende maatregelen, alleen pedagogische. Even naar kamer sturen is prima. Fixatie is veel te heftig en heeft veel te veel impact. Daarmee beschadig je een kind voor zijn/haar leven.
3. Er moet meer intensieve begeleiding voor de jongeren er zijn en het personeel moet ook goed geschoold zijn. Alleen dan kan je goede hulp bieden en echt stoppen met isoleren. Het moet gaan om nabijheid en contact maken, niet om afzonderen.
4. Stop met isoleren. Daar zijn nu goede initiatieven voor, bijvoorbeeld het project "Ik laat je niet alleen." Maar houd er rekening mee dat het personeel extra scherp op spanningen zal moeten letten.
5. Fixeren. Zorg dat goed beschreven is wanneer dat wel mag en hoe. Nu wordt dat vaak gedaan door mannen en meerdere personen, terwijl in sommige gevallen 2 man voldoende is maar zorg ten alle tijden voor de veiligheid van de jongeren. Houd rekening mee dat meisjes het als onveilig ervaren als van alle kanten mannen op haar afkomen.
6. Onderzoek aan kleding en lichaam. Uit onderzoek is naar voren gekomen dat 85% van de meisjes in gesloten jeugdzorg seksueel geweld hebben meegemaakt waardoor het onveilig is om dit toe te passen bij dit doelgroep. Ten allen tijden zou dit alleen mogelijk moeten zijn bij hoge verdachting van wapenbezit, drugsbezit. In hoge uitzonderlijke gevallen, zouden de jongeren zelf mogen kiezen door wie zij dit onderzoek willen laten doen. Denk bijvoorbeeld over de jongeren die transgender zijn of op hetzelfde geslacht vallen.
7. Vrijheidsbeperking moet leerzaam zijn, niet gegeven uit onmacht of straf. Bespreek het daarna met de jongere in kwestie zodat hij/zij patronen kan leren herkennen en veranderen.
8. Evalueer altijd met jongeren als je een vrijheidsbeperkende maatregel hebt ingezet. Waarom was het nodig, hoe hadden we dit kunnen voorkomen? En zorg ervoor dat er een onafhankelijke toetsingsmogelijkheid is buiten de organisatie.
9. Bij hoge uitzondering kan een jongeren op eigen verzoek geplaatst worden in een Extra Beveiligde Kamer (EBK) in de jeugdpsychiatrie. Dat vinden de meeste jongeren een goed idee. Je krijgt dan 24/7 camerabewaking, maar wel tv en dergelijke. Je kan jezelf niet beschadigen, er zitten plastic ramen in en de kamer zit tegenover het kantoor.

Op dit moment hebben jongeren en ervaringsdeskundigen het idee dat de toegepaste vrijheidsbeperkingen per hulpverlener verschillen. De één is sneller geneigd te fixeren dan de andere. Goede geschoold personeel is de sleutel in het verbeteren van de aanpak. Beperk ook alleen wanneer het niet anders kan én om hiervan te leren, zowel voor de jongere in kwestie als de hulpverleners. Zorg voor evaluatiemomenten na een afzondering zodat het ook duidelijk wordt waarom dit is gebeurd. Deze transparantie helpt ook bij het behouden van een goede werkkrelatie met de jongere. Kinderen onder de 12 zouden geen vrijheidsbeperkingen moeten krijgen maar

pedagogische maatregelen zoals een time-out op de kamer, maar geen mechanisch vastbinden aan het bed. In heel uitzonderlijke gevallen zou in de jeugdpsychiatrie een EBK geplaatst kunnen worden waar jongeren - op eigen verzoek - afgezonderd kunnen worden om af te koelen óf om de groepsgenoten veilig te stellen.

Klachtrecht en vertrouwenspersoon

1. Jongeren moeten een klacht kunnen indienen als zij eraan toe zijn en wanneer zij dit willen. Een termijn van 7 dagen is veel te kort en niet nodig.
2. Binnen 2 tot 4 weken moet er een uitspraak zijn als een jongere een klacht heeft ingediend. Nog eerder is fijn. Als het niet mogelijk is binnen 2 tot 4 weken, geef dan aan dat dat zo is en waarom.
3. Over de vertrouwenspersoon zijn de meningen verdeeld. De ene groep wil een onafhankelijke vertrouwenspersoon en de andere groep wil dat jongeren zelf een vertrouwenspersoon kunnen kiezen. Wél is het van belang dat de degene kennis heeft over de belevingswereld van de desbetreffende jongere.
4. Laat jongeren zelf kiezen of zij een klacht willen indienen of bemiddeling willen. En als de bemiddeling niet werkt kunnen zij alsnog een klacht indienen.
5. Bemiddeling van een vertrouwenspersoon is lastig, die zijn niet zo vaak aanwezig op de groep. Laat jongeren zelf kiezen wie het kan doen.

Adviezen voor de wet over rechtsbescherming van jongeren uit gesloten gericht op artikel.

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1.4 *Maakt doelstelling van het weer naar vermogen kunnen deelnemen van een jeugdige in de samenleving.* Het is niet realistisch om het weer deel kunnen nemen van jeugdigen aan de samenleving als doel te benoemen binnen de gesloten jeugdinstantie. Het daadwerkelijk participeren van jeugdigen in de samenleving krijgt immers pas vorm wanneer zij de gesloten jeugdinstantie verlaten naar een meer open setting. Overigens dient dit wel een van de doelen te zijn waar in de gesloten jeugdinstantie naartoe gewerkt wordt, juist omdat dit doel ziet op het toekomstperspectief van jeugdigen.

Suggestie: verander de wettekst onder lid 1 sub c naar: 'het toewerken naar deelname van de jeugdige aan de samenleving'.

Hoofdstuk 2. Organisatie in gesloten jeugdinstanties

Artikel 2.3 *Stelt dat een jeugdinstantie in ieder geval moet beschikken over een gekwalificeerde gedragswetenschapper, arts en vertrouwenspersoon.* Zorg voor een 'vaste' vertrouwenspersoon die regelmatig (minimaal 1x per week, zeker indien de termijn voor het indienen van een klacht 7 dagen blijft) op de groep is, waardoor jongeren een band met hem of haar op kunnen bouwen en op een laagdrempelige manier toegang hebben tot de vertrouwenspersoon. Indien mogelijk, met de mogelijkheid dat deze vertrouwenspersoon bij de jeugdige betrokken blijft wanneer hij of zij tijdelijk wordt overgeplaatst naar een andere jeugdinstantie of bij een definitieve overplaatsing tot één maand na de overplaatsing. Met deze overbruggingsperiode, waarin de jongere nog contact op kan nemen met zijn bekende vertrouwenspersoon, wordt enige stabiliteit geboden, doordat de jeugdige weet op wie hij terug kan vallen. Hierbij kan de vertrouwenspersoon ook een rol spelen in het de jeugdige kennis laten maken met de nieuwe vertrouwenspersoon behorend bij de jeugdinstantie waar de jeugdige naartoe over geplaatst is.

Suggestie: de regelmatige aanwezigheid van een vertrouwenspersoon (minimaal 1x per week) in de wet of AMVB regelen.

Daarnaast is het belangrijk om aan het rijtje van personen die in ieder geval bij de jeugdinstantie aanwezig dienen te zijn, ook een 'behandelaar' (bijv. een psycholoog) toe te voegen. Doorgaans hebben jeugdigen in gesloten jeugdinstanties al veel meegemaakt en hebben ze ook adequate (psychische) hulp nodig om hun leven weer

op de rit te krijgen. Daarnaast draagt het toevoegen en organiseren van hulp ook bij aan het bereiken van de doelstellingen zoals genoemd in art. 1.4 lid 1.

Suggestie: de persoon van 'behandelaar' als sub d toevoegen aan het rijtje personen dat in de jeugdinstantie aanwezig dient te zijn.

Hoofdstuk 3. Het verblijf in de gesloten jeugdinstantie

Artikel 3.1 2. *Een jeugdige volgt onderwijs (...) of neemt deel aan andere activiteiten in het kader van pedagogische vorming* Bij een groep jongeren, met name de jongeren met een hoger opleidingsniveau, komt hun opleiding in de gesloten jeugdinstantie vaak stil te liggen doordat er geen onderwijs op dat niveau beschikbaar is binnen de jeugdinstantie.

Suggestie: in de wet opnemen dat de jeugdige in staat wordt gesteld om onderwijs op het eigen opleidingsniveau te volgen en een bepaling toevoegen waarin wordt geregeld dat wanneer de jeugdinstantie niet kan voorzien in onderwijs op het opleidingsniveau van de jeugdige, de jeugdige recht heeft op het volgen van onderwijs op afstand. (Zeker nu veel opleidingen i.v.m. covid-19 zijn overgegaan op digitaal onderwijs en digitaal onderwijs ook in toenemende mate mogelijk is voor langdurig zieke kinderen, moet dit ook mogelijk zijn voor jongeren in gesloten jeugdinstanties).

Daarnaast in een AMvB regelen dat het volgen van onderwijs op afstand bij voorkeur plaatsvindt in samenwerking met de eigen onderwijsinstantie waar de jeugdige onderwijs volgde voor de gesloten plaatsing. Het kunnen voortzetten van je eigen opleiding met je eigen docenten kan voor jongeren namelijk enerzijds een houvast zijn en anderzijds bijdragen aan het voorkomen van studievertraging. Tot slot biedt het kunnen volgen van onderwijs ook toekomstperspectief. Wanneer je een diploma hebt, kun je immers werk zoeken en toewerken naar een eigen woonplek.

Artikel 3.10 *De directeur (...) kunnen een jeugdige aanwijzingen geven voor zover die noodzakelijk zijn in het belang van de veiligheid en de orde in de gesloten jeugdinstantie of de met de jeugdhulp beoogde doelen.* Wat moeten we verstaan onder aanwijzingen? Zit er nog een verschil in de aanwijzingen die gegeven kunnen worden in het belang van de veiligheid en orde vs. de met jeugdhulp beoogde doelen? En hoe zit het bij deze aanwijzingen met de subsidiariteit, proportionaliteit en doelmatigheid? Aanwijzingen in het kader van de veiligheid en orde dienen immers een heel ander doel dan aanwijzingen die zien op het bereiken van de doelen zoals die genoemd staan in art. 1.4 en het eigen hulpverlenings-/toekomstplan (art. 3.13).

Suggestie: wet verduidelijken wat onder 'aanwijzingen' wordt verstaan en zorgen dat ook bij de toepassing van deze aanwijzingen voldaan wordt aan de eisen van subsidiariteit, proportionaliteit en doelmatigheid.

Artikel 3.11 *Bepaalt dat indien het gedrag van een jeugdige verstorend is, en een kortdurende uitsluiting van het verblijf in de groep of van gemeenschappelijke activiteiten het gedrag van de jeugdige naar verwachting gunstig beïnvloedt, de directeur of een jeugdhulpverantwoordelijke de jeugdige kan uitsluiten van het verblijf in de groep of van gemeenschappelijke activiteiten.* Hoe wordt ervoor gewaakt dat dit uitsluiten niet automatisch leidt tot een vrijheidsbeperkende maatregel? (Met name insluiting of verplicht verblijf op de eigen kamer met open deur).

Suggestie: in de wet opnemen dat de uitsluiting van de jeugdige van het verblijf in de groep of van gemeenschappelijke activiteiten niet de vorm mag krijgen van een vrijheidsbeperkende maatregel. En indien dat wel het geval is, dat dan alle eisen en waarborgen die gelden bij de toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen, ook hier van toepassing zijn.

Artikel 3.13 *Heeft betrekking op het plan voor de te verlenen jeugdhulp gedurende het verblijf van de jeugdige in de instantie en de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de doelen genoemd in art. 1.4.* Voor jongeren is het ontzettend belangrijk dat zij zelf de regie hebben over hun plan, zodat het ook echt voelt als zijn of haar eigen plan, met eigen geformuleerde doelen die de jongere toekomstperspectief bieden, en waar samen met de hulpverlening naartoe gewerkt wordt. Belangrijk voor de motivatie van jongeren om aan de gestelde doelen te werken, is namelijk dat zij eigenaarschap ervaren over hun plan.

Suggestie: Leg de verantwoordelijkheid voor het opstellen van het plan in lid 1 bij de jeugdhulpverantwoordelijke en de jongere. Denk hierbij bijv. aan een tekst als: 'Het plan, zoals bedoeld in art. 3.12 lid 1, wordt door de jeugdhulpverantwoordelijke samen met de jeugdige opgesteld. Dit plan omvat in ieder geval:'.

Artikel 3.13 sub d *Bepaalt dat in het plan vastgelegd dient te worden welke vrijheidsbeperkende maatregelen toegepast kunnen worden, de gevallen waarin, de termijn alsmede de motivering waarom die vrijheidsbeperkende maatregelen toegepast kunnen worden.* Benoem hierbij ook wat het doel is (bijv. tot rust komen, zodat je daarna weer aan de groepsactiviteiten deel kunt nemen) en wat een alternatief kan zijn waarmee de jeugdige de toepassing van de vrijheidsbeperkende maatregel kan voorkomen (bijv. dat wanneer de jongere een woedeaanval voelt opkomen, hij de groepsleiding vraagt of hij zich even terug mag trekken op zijn kamer en wanneer het weer gezakt is, hij zelf weer terugkomt naar de groep en indien dat langer dan 30 min. duurt, er iemand van de groepsleiding langskomt om te bespreken wat er gebeurde/aan de hand is). Op die manier krijgen jongeren de kans om zelf de touwtjes in handen te houden en leren ze ook meteen hoe ze zo'n situatie anders aan kunnen pakken dan het zo ver laten komen dat hulpverleners geen andere mogelijkheid zien dan het ingrijpen met vrijheidsbeperkende maatregelen.

Hoofdstuk 4 Vrijheidsbeperkende maatregelen

In deze paragraaf mist een algemene bepaling dat jeugdigen bij de toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen het recht op contact met en toegang tot de vertrouwenspersoon behouden.

Tevens mist er een algemene bepaling waarin is vastgelegd dat bij kinderen onder de 12 jaar geen vrijheidsbeperkende maatregelen worden toegepast. Het meemaken van vrijheidsbeperkende maatregelen heeft een enorme impact op jongeren en dit kun je kinderen onder de 12 jaar simpelweg niet aandoen. Neem voor deze doelgroep dezelfde norm zoals die in maatschappij ook voor ouders geldt (dus alleen pedagogisch ingrijpen bij niet wenselijk gedrag: bijv. dat ze 10 min. op de trap moeten zitten of in de hoek moeten staan als ze iets verkeerd hebben gedaan en leer ze vooral ook andere manieren waarop ze zich kunnen afreageren bijv. via sport). Juist omdat er voor deze doelgroep zoveel pedagogische alternatieven voorhanden zijn, is het toepassen van vrijheidsbeperkende maatregelen bij kinderen jonger dan 12 jaar bij voorbaat al niet subsidair en proportioneel.

Tot slot mist er een algemene bepaling waarin wordt vastgelegd dat de toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen geëvalueerd dient te worden met de jeugdige. Het samen met de jongere evalueren van de toepassing van een vrijheidsbeperkende maatregel is van belang om op die manier te kunnen onderzoeken hoe dit in het vervolg voorkomen kan worden en tevens om de jongere te informeren over het klachtrecht, indien hij of zij van mening is dat de vrijheidsbeperkende maatregel ten onrechte is opgelegd. Het klachtrecht vervult in deze situaties een belangrijke rol, juist omdat dit bijdraagt aan de kwaliteit van dienstverlening in de instelling bij de toepassing van vrijheidsbenemende maatregelen.

Artikel 4.1 *Over vrijheidsbeperkende maatregelen. Maatregel moet gericht zijn op het bereiken van de met jeugdhulp beoogde doelen. Wat moet ik me hierbij voorstellen? Het is onduidelijk wat hier precies mee bedoeld wordt, maw in welke situaties dragen vrijheidsbeperkende maatregelen bij aan de met jeugdhulp beoogde doelen? Graag specifiek toelichten.*

Artikel 4.4 *De directeur neemt de beslissing over het toepassen van een maatregel niet dan nadat hij (...)Geef jongeren bij inzet van zo'n maatregel het recht op contact met een vertrouwenspersoon zodra de eerstvolgende mogelijk zich voordoet (wanneer de vertrouwenspersoon beschikbaar is).*

Artikel 4.5 *Maatregelen kunnen worden toegepast door degene die verantwoordelijk is voor het onderwijs of de activiteit.* Als jongeren intern naar school gaan en er is geen groepsleider aanwezig, betekent dit dat maatregelen toegepast mogen worden door leraren? Die zijn niet bevoegd.

Suggestie: zorg ervoor dat er binnen de school een duidelijk beleid is wanneer er door leraren met welke vrijheidsbeperkende maatregelen ingegrepen mag worden. Zorg daarbij ook voor voldoende/extra scholing van leraren in de-escalerend werken!

Artikel 4.6 *Vrijheidsbeperkende maatregelen in alle gesloten jeugdinstituten.* 4.6e Specificeer. Graag vastleggen wat onder fixeren valt. Informeer jongeren niet alleen over de duur van de maatregelen maar geef ze ook recht op iets van tijdsbesef, zoals een klok of radio. Voeg een derde lid aan toe waarin het recht van jongeren op een klok wordt geregeld.

Artikel 4.7 lid 1 *Bepaalt dat insluiting in de eigen kamer, bedoeld in artikel 4.6 onderdeel D, ten hoogste één uur duurt voor jeugdigen tot 16 jaar en ten hoogste twee uur jeugdigen van 16 jaar en ouder.* Waar komt deze leeftijdsgrens vandaan? Volgens het IVRK zijn alle mensen onder de 18 jaar immers minderjarig, dus waarom een onderscheid maken tussen een 15-jarige en een 16-jarige? Het klopt inderdaad dat we in Nederland nogal goochelen met leeftijdsgrenzen, waarbij een 16-jarige binnen het strafrecht onder bijzondere omstandigheden via het adolescentenstrafrecht berecht kan worden volgens het volwassenstrafrecht. Echter is dit niet het uitgangspunt. Het uitgangspunt is immers dat jongeren van 16 en 17 jaar worden berecht volgens het jeugdstrafrecht en 18 tot 23-jarigen volgens het volwassen strafrecht. De leeftijdsgrens van 18 jaar zou vanuit dit oogpunt dan ook logischer zijn. Daarnaast valt nog te denken aan de leeftijdsgrens van 16 jaar binnen de WGBO, waarbij minderjarigen vanaf 16 jaar zowel materieel als processueel bekwaam worden geacht. Echter gaat het hierbij om de toekenning van rechten en niet om de rechtsbescherming van minderjarigen in het kader van het toepassen van vrijheidsbeperkende maatregelen. Deze context is wezenlijk anders. Alles bij elkaar genomen komt deze leeftijdsgrens van 16 jaar nogal arbitrair over en is de leeftijdsgrens van 18 jaar in onze ogen logischer. Zeker ook wanneer 15 en 16-jarigen op dezelfde groep verblijven, ga dat onderscheid als groepsbegeleider maar eens uitleggen.

Artikel 4.8 *Zorginterventies onder dwang* Graag niet alleen de mogelijkheid op hulp opnemen als dwangmiddel, maar ook als recht.

Artikel 4.9 *Bepaalt dat de directeur of een jeugdhulpverantwoordelijke het brief- en telefoonverkeer of het gebruik van andere communicatiemiddelen van de jeugdige kan beperken.* Jongeren hebben vaak een beperkte mogelijkheden om met familie en vrienden te bellen (afhankelijk van het aantal belmomenten dat in de instelling wordt toegestaan). Wanneer de verwachting is dat jongeren na de plaatsing terugkeren naar hun ouderlijk huis of juist zelf zaken moeten regelen voor een eigen woonplek, dan is het wenselijk dat zij meer ruimte (meer belmomenten) krijgen om het contact met hun ouders te intensiveren of zaken te regelen. Daarbij is het voor het bereiken van de doelstellingen, zoals genoemd in art. 1.4, ook van belang dat jongeren een netwerk opbouwen of behouden buiten de instelling.

Suggestie: geef jongeren in paragraaf 3 ook een recht op contact met familie, personen en organisaties buiten de jeugdinstituten.

Suggestie: geef jongeren in paragraaf 3 ook een recht op toegang tot internet. Jongeren die toewerken naar een plek buiten de jeugdinstituten hebben toegang tot internet nodig om zaken m.b.t. wonen, financiën, werk, school, verzekeringen, nazorg, etc. te regelen.

Artikel 4.9 *Bepaalt dat de directeur of een jeugdhulpverantwoordelijke het bezoek van de jeugdige kan beperken.* maak hierin een uitzondering voor de ouders, jongeren hebben namelijk recht op contact met hun ouders.

Artikel 4.10 a. *Mbt onderzoek aan lichaam en kleding* Begrijpelijke maatregel voor kinderen die strafrechtelijk geplaagd worden. Voor kinderen uit de gesloten jeugdzorg moet je overwegen hiermee te stoppen. Uit

onderzoek van Nationaal Rapporteur mensenhandel en seksueel geweld tegen kinderen, Herman Bolhaar, kwam naar voren dat van de meisjes uit de gesloten jeugdzorg zeker 85% slachtoffer is geweest van seksueel misbruik. Ze vervolgens uitkleden is een hertraumatisering en ligt in het verlengde van wat ze al eerder is aangedaan.

b. mbt urinecontroles Wanneer jongeren niet meteen in staat zijn urine af te geven, worden zij soms verplicht om op hun kamer te blijven tot ze wel meewerken. Met de nieuwe maatregelen van verplicht verblijf op de kamer of insluiting op de eigen kamer, betreft de duur maximaal 2x 1 uur bij jongeren jonger dan 16 jaar of 2x 2 uur bij jongeren ouder dan 16 jaar. Hoe wordt voorkomen dat er niet meer of andere maatregelen worden toegepast bij jongeren t.b.v. het afnemen van een urinecontrole?

Artikel 4.10 lid 3 *Bepaalt dat het onderzoek aan het lichaam van de jeugdige wordt verricht op besloten plaatsen en, voor zover mogelijk, door personen van hetzelfde geslacht als de jeugdige. overweeg deze bepaling aan te passen naar bijv. '...voor zover mogelijk, door personen van het geslacht die de voorkeur van de jeugdige heeft'. Het gaat erom dat, wanneer het onderzoek aan het lichaam als maatregel wordt behouden, jongeren kunnen kiezen of zij liever een man of een vrouw hebben die deze maatregel uitvoert.*

Artikel 4.13 *Mbt cameratoezicht Heroverweeg. Camera-toezicht op eigen kamer is buitenproportioneel en maakt de sfeer onveilig.*

Artikel 4.12 lid 1 en 2 *Bepaalt dat in een instelling met een gesloten of een hoog beveiligd regime een insluiting in de eigen kamer, bedoeld in artikel 4.6 onderdeel d, ten hoogste één dag (bij mechanische middelen 12 uur) voor jeugdigen jonger dan 16 jaar duurt en ten hoogste twee dagen (bij mechanische middelen 24 uur) voor jeugdigen van 16 jaar en ouder. Zie ook de opmerking bij art. 4.7 lid 1: waar komt deze leeftijdsgrens vandaan?*

Daarnaast mist in art. 4.12 ook een bepaling met het recht om in de buitenlucht te zijn. Wanneer jongeren 24, dan wel 48 uur in hun eigen kamer worden ingesloten, dienen zij ook momenten te hebben (al dan niet begeleid), waarop zij in de buitenlucht mogen verblijven (art. 53 lid 5 Bij: minimaal één uur per dag).

Daarnaast is de maximale toegestane duur voor de toepassing van mechanische middelen behoorlijk lang, zeker nu er ook de mogelijkheid bestaat voor het gebruik van cameratoezicht (zie art. 4.13).

Hoofdstuk 5 & 6

Geen opmerking.

Hoofdstuk 7 De vertrouwenspersoon en de medezeggenschap

Artikel 7.3 *Bepaalt dat de directeur regelmatig met de jeugdigen overlegt over zaken die rechtstreeks hun verblijfszaken raken. Specificeer 'regelmatig'*

regelmatig? Specificeren.

Hoofdstuk 8 Bemiddeling, klachtrecht en beroep

Artikel 8.2 *Bepaalt dat een jeugdige...uiterlijk op de zevende dag nadat hij kennis heeft gekregen van de beslissing waarover hij wil klagen een schriftelijk een klacht in kan dienen bij de klachtencommissie. De termijn van 7 dagen om een klacht in te kunnen dienen, zeker bij de toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen, is voor jongeren veel te kort. Allereerst heeft een vrijheidsbeperkende maatregel een behoorlijke impact op jongeren en hebben zij ook de tijd nodig om daarvan bij te komen, bij zichzelf na te gaan hoe ze erop terugkijken of ze het terecht of onterecht vonden, etc. En indien ze de toepassing van vrijheidsbeperkende maatregelen onterecht vonden, dienen zij ook de mogelijkheid te krijgen om hun klacht eerst met de vertrouwenspersoon te bespreken alvorens ze de klacht, al dan niet samen met de vertrouwenspersoon, indienen. Een termijn van 7 dagen is hiervoor absoluut te kort.*

Suggestie: pas de termijn, waarbinnen een klacht ingediend dient te zijn, aan naar 30 dagen. Een termijn van 30 dagen sluit veel meer aan bij de praktijk, waarin jongeren tijd nodig hebben om (1) na te gaan of ze iets met de voorgevallen situatie willen en (2) dit met de vertrouwenspersoon te kunnen bespreken.

Artikel 8.2 Samenstelling klachtencommissie Laat de samenstelling van de klachtencommissie over aan willekeur en zorg dat de instelling geen enkele zeggenschap heeft over welke klachtencommissie met hen werkt. Momenteel is opgenomen dat een instelling verantwoordelijk is voor het hebben van een klachtencommissie, maar dit maakt de klachtencommissie niet meer onafhankelijk.

Artikel 8.6 *Bepaalt dat de klachtencommissie zo spoedig mogelijk nadat de klacht is ontvangen, een schriftelijke en gemotiveerde beslissing neemt.* Het is fijn dat de klachtencommissie zo spoedig mogelijk een beslissing dient te nemen, maar vanwege de duidelijkheid voor jongeren en dat zij weten waar ze aan toe zijn, dient er ook een uiterlijke termijn te zijn waarbinnen de klachtencommissie een beslissing neemt.

Suggestie: de tekst aanpassing naar: 'De klachtencommissie neemt zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen 4 weken, nadat de klacht is ontvangen, een schriftelijke en gemotiveerde beslissing.'

Hoofdstuk 9 Gegevensverwerking

Artikel 9.2 Directeur verstrekt eens per zes maanden een rapportage over toepassing vrijheidsbeperkende maatregelen Maak hier eens per drie maanden van. De duur van het verblijf verschilt per jongere, maar als je eens per zes maanden terugkoppelt is de kans groot dat de terugkoppeling geen invloed heeft op de rest van het traject, gemiddelde opnames zijn niet veel langer dan zes maanden.

Toevoeging:

Onderzoek aan lichaam en kleding -> Onderzoek aan lichaam en kleding niet zoveel mogelijk door degene van hetzelfde geslacht, maar door het geslacht van voorkeur van de jongere.

Ik mis:

- Recht op behandeling. In gesloten jeugdzorg wordt te weinig (adequaat) behandeld. Dat neemt de doelstelling van de plaatsing weg.
- Recht op luchten, hoe lang?